

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง "การปรับตัวของธุรกิจสำนักพิมพ์กับการสืบทอดกิจการของครอบครัว" นี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยใช้วิธีการศึกษาแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ผู้ก่อตั้งหรือผู้ร่วมก่อตั้ง และ ผู้สืบทอดกิจการ และพนักงาน ขององค์กรสำนักพิมพ์ 5 แห่ง ได้แก่ บริษัท ตถาตา พับลิเคชั่น จำกัด (สำนักพิมพ์สุภาพใจ), บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด (สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก), บริษัท คู่สร้างคู่สม (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท สำนักพิมพ์สรรพศาสตร์(2004) จำกัด และ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกไทด์

ประชากร

องค์กรธุรกิจสำนักพิมพ์ในประเทศไทยที่เป็นกิจการครอบครัว ที่ได้ก่อตั้งและมีการสืบทอดกิจการครอบครัว ในช่วงปี พ.ศ. 2519 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2549

กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากรที่อนุญาตให้ทำการศึกษาวิจัย เนื่องจากต้องการกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษา ซึ่งเลือกมาได้ 5 สำนักพิมพ์ ดังต่อไปนี้

1. บริษัท ตถาตา พับลิเคชั่น จำกัด (สำนักพิมพ์สุภาพใจ)
2. บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด (สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก)
3. บริษัท คู่สร้างคู่สม (ประเทศไทย) จำกัด
4. บริษัท สำนักพิมพ์สรรพศาสตร์(2004) จำกัด
5. ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกไทด์

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษา แบ่งออกเป็น

1. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล (Human Sources) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของธุรกิจสำนักพิมพ์กับการสืบทอดกิจการของครอบครัว ซึ่งได้แก่ ผู้ก่อตั้งหรือผู้ร่วมก่อตั้ง และ ผู้สืบทอดกิจการ และพนักงานของแต่ละสำนักพิมพ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบการจัดการและสถานภาพทางธุรกิจของสำนักพิมพ์แบบกิจการครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมครอบครัวกับวัฒนธรรมองค์กร วิธีการจัดการกับความขัดแย้งภายในองค์กร รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์กรสำนักพิมพ์แบบกิจการครอบครัว ซึ่งบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลประกอบด้วย

1.1 บริษัท ตาตา พับลิเคชัน จำกัด (สำนักพิมพ์สุภาพใจ)

ผู้ก่อตั้ง	คือ คุณบัญชา เฉลิมชัยกิจ	ที่ปรึกษา
ผู้สืบทอด	คือ คุณชนวิรัช เฉลิมชัยกิจ	กรรมการผู้จัดการ
พนักงาน	คือ คุณรัชณี จุ้ยไทย	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน

1.2 บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด (สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก)

ผู้ก่อตั้ง	คือ คุณวิริยะ สิริสิงห	กรรมการผู้จัดการ
ผู้สืบทอด	คือ คุณสุวีริยา สิริสิงห	ผู้จัดการทั่วไป
พนักงาน	คือ คุณสุวิทย์ พิศาลสุข	เจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลปกรรม

1.3 บริษัท คู่สร้าง-คู่สม (ประเทศไทย) จำกัด

ผู้ก่อตั้ง	คือ คุณดำรง พุฒตาล	ประธานบริษัท
ผู้สืบทอด	คือ คุณตาลเด่น พุฒตาล	ผู้จัดการทั่วไป
พนักงาน	คือ คุณภาวนา คนตรง	ผู้ช่วยบรรณาธิการ

1.4 บริษัท สำนักพิมพ์สรรพศาสตร์ (2004) จำกัด

ผู้ก่อตั้ง	คือ คุณไพโรจน์ สายหุ้ม	ประธานกรรมการ
ผู้สืบทอด	คือ คุณกานดา สายหุ้ม	บรรณาธิการบริหาร
พนักงาน	คือ คุณสุรารัตน์ ชาญชัยพิทักษ์	กองบรรณาธิการ

1.5 ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกไทดี้

ผู้ก่อตั้ง	คือ คุณสุชัย เลานเกษมวงศ์	ผู้จัดการ
ผู้สืบทอด	คือ คุณเสรี เลานเกษมวงศ์	ผู้จัดการฝ่ายเทคนิค
พนักงาน	คือ คุณสันติ จงสมานมิตร	เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Sources) ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลจากข่าวและบทความที่เกี่ยวข้องกับสำนักพิมพ์ทั้ง 5 สำนักพิมพ์ จาก Website หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นผลงานของทั้ง 5 สำนักพิมพ์ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัย การปรับตัวของธุรกิจสำนักพิมพ์กับการสืบทอดกิจการของครอบครัว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) โดยเลือกเจาะจงสัมภาษณ์ ผู้ก่อตั้งหรือผู้ร่วมก่อตั้ง และผู้สืบทอดกิจการ และพนักงานของแต่ละองค์กร โดยกำหนดสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวหรือแบบส่วนบุคคล ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดที่มีการกำหนดแนวคำถามไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการจะศึกษา และเพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ภายในข้อคำถามที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วยแนวคำถามหลักๆ ดังนี้

คำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับสัมภาษณ์ เช่น ชื่อ-นามสกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบ ความเกี่ยวข้องกับผู้ก่อตั้งหรือผู้ร่วมก่อตั้ง ตำแหน่งในองค์กร หน้าที่ความรับผิดชอบ ระยะเวลาการทำงาน วัฒนธรรมครอบครัว เป็นต้น

คำถามที่เกี่ยวกับองค์กรในยุคก่อตั้ง เช่น ความเป็นมาขององค์กร รูปแบบการจัดการและสถานภาพขององค์กรในยุคก่อตั้ง แนวคิดหรือวิสัยทัศน์ของผู้ก่อตั้งหรือผู้ร่วมก่อตั้ง วัฒนธรรมองค์กร วิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ความขัดแย้งภายในองค์กร ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์กร เป็นต้น

คำถามที่เกี่ยวกับองค์กรในยุคสมัยผู้สืบทอดหรือผู้สานต่อกิจการ เช่น ความเป็นมาของการสืบทอดกิจการ รูปแบบการจัดการและสถานภาพขององค์กรในยุคผู้สืบทอดหรือผู้สานต่อกิจการ แนวคิดหรือวิสัยทัศน์ของผู้สืบทอดหรือผู้สานต่อกิจการ การปรับเปลี่ยนนโยบายและแผนงานภายหลังการสืบทอดกิจการ วัฒนธรรมองค์กร วิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ความขัดแย้งภายในองค์กร ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์กร เป็นต้น

คำถามเกี่ยวกับสภาพทางธุรกิจในปัจจุบัน ปัจจัยที่เอื้ออำนวยและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ สภาพและโอกาสของการแข่งขันภายใต้สภาวะกดดันต่างๆ จากบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานธุรกิจ และแนวทางการปรับตัว ฯลฯ

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา รูปแบบการจัดการและสถานภาพขององค์กร วัฒนธรรมครอบครัว วัฒนธรรมองค์กร วิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ความขัดแย้งภายในองค์กร ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์กร ตลอดจนการปรับเปลี่ยน เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยการปรับตัวของธุรกิจ สำนักพิมพ์กับการสืบทอดกิจการของครอบครัว จากข่าวและบทความที่เกี่ยวข้องกับสำนักพิมพ์ทั้ง 5 สำนักพิมพ์ จาก Website หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นผลงานของทั้ง 5 สำนักพิมพ์

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคล

- 1.1 ผู้วิจัยเลือกใช้การถามคำถามเดียวกันกับทุกคนที่รับสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของข้อมูล หากกรณีข้อมูลไม่สอดคล้องกันจะใช้ข้อมูลอื่นๆ เช่น ข้อมูลจากเอกสาร และดุลยพินิจในการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถืออีกครั้ง
- 1.2 ผู้วิจัยใช้การถามซ้ำ โดยถามบุคคลเดิมในเวลาที่ย่เปลี่ยนไป ก่อนนำข้อมูลมาเปรียบเทียบตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร

จะมีการตรวจสอบรายละเอียดที่มาของเอกสาร ผู้เขียน วัตถุประสงค์ของการนำเสนอเอกสารที่นำมาใช้อ้างอิง

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยการปรับตัวของธุรกิจสำนักพิมพ์กับการสืบทอดกิจการของครอบครัวนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงทั้งจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบการวิเคราะห์ และจะนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ในสิ่งที่ค้นพบ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการปรับตัวของธุรกิจสำนักพิมพ์กับการสืบทอดกิจการของครอบครัว โดยแบ่งออกเป็นประเด็นหลักๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. รูปแบบการจัดการและสถานภาพทางธุรกิจของสำนักพิมพ์แบบกิจการครอบครัวในปัจจุบัน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมครอบครัวกับวัฒนธรรมองค์กร
3. วิธีการจัดการกับความขัดแย้งภายในองค์กรสำนักพิมพ์แบบกิจการครอบครัว
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์กรสำนักพิมพ์แบบกิจการครอบครัว